כ' בטבת, תשכ"ב
קלן, 27.12.61
מס. ה/28031

אל : מע"ר

מאת: צבי ברוש, קלן

הנדון: **<u>פס"ד אייכמן בעתונות הגרמנית</u>**
מברקנו: מה/380
מתאריך: 12.12.61

גם לאחר קריאת גזר הדין חזרו והביעו העתונים, תחנות השדור ושרות הטלויזיה גישתם החיובית ביותר לביה"ד ולדרך בה הגיע למסקנתו - מסקנה המתוארת בדרך כלל כמובנת מראש אם כי מודגש שהשופטים בחרו בדרך הקשה להוכחת אשמתו האישית של אייכמן ועשו מלאכתם בצורה בלתי משוחדת והולמת עקרונות המשפט הנעלים ביותר.

גישה זו, המובעת למעשה פה אחד, מצאה ביטוי אופייני בתכנית הטלויזיה האחרונה והמסכמת בה גולל ד"ר י. בטר קורות המשפט כולו. מול צלומים מביה"מ בעת קריאת גזר הדין הציג קטעים ממשפטיהם של מורדי 20.7.44 כשבפניא ביה"ד הנאצי, פרייזלר, תוקף ומגדף הנאשמים בצורה פראית.

תגובה גרמנית רשמית באה משני מקורות בלבד - מנשיא הפרלמנט, גרסטנמאייר ("מידת חטאיו של אייכמן היא כה עצומה עד אשר במדינה כישראל, בה קובע החוק אפשרות של פס"ד מות, לא יכול היה להקבע עונש אחר"), ומראש לשכת העתונות, פון אקהארדט ("מעולם לא היה ספק שתוכח אחריותו של אייכמן למליונים של פשעים ובוכח החוק הישראלי אין גזר הדין יכול להפתיע איש").

למעשה מתרכז היום הויכוח בעתונות, ובמידה והוא קיים בצבור הרחב, לא סביב עצם פסה"ד - עליו עברו הגרמנים לסדר היום, מי מתוך בושה ומי מתוך תקוה שפשעי דורו יישכחו עתה סופית - אלא סביב "בעייתם של הישראלים" לגבי בצוע. אם כי איש מכותבי המאמרים הראשיים לא תבע חנינה לאייכמן, מתרבים הקולות המצביעים על דוגמא תגובה מדינית ואנושית אשר תוכל ישראל להציג ע"י המתקת גזר הדין למאסר עולם (איש איננו מדבר על הסגרתו לגרמנים או למזרח) והמזהירים מפני הפיכת אייכמן המת לסמל מיעלה בגדולתו לאין שעור על אישיותו האמיתית של אייכמן החי. מענין לציין שגישה זו מסתמנת דווקא בעתונים בעלי מטיה סוציאליסטית או לפחות מבוגדת לשלטון, כגון "וולט", "פרנקפורטר רונדשאו" ו"קלנר שטאדט-אנצייגר", אשר במשך כל המשפט גילו תמיכה בלתי מסוייגת בעמדתנו (פרט לבקורתו של "וולט" לגבי יסודיות הומר התביעה).

חוסר האחידות בדיעות העתונים על המסקנות שעל הגרמנים עצמם להסיק מהמשפט חורגת אף היא מגבולות חתך המחשבה המפלגתית. היחידי האומר שלאור המשפט אין עוד צורך לראות יחסי גרמנים ויהודים רק בצל אשמה בלתי מכופרת הוא דווקא "וולט" ("עלינו להפסיק להיות אומה שמחשבתה ודבורה בתרבים לתסביכים"). מאידך "דויטשה צייטונג" הימני מדגיש שרק עתה מתחיל המאבק עם המצפון וכי עכול המשפט ע"י אותם אנשים להם סיבה לשאול למצפונם היגו בגדר תפקיד קולקטיבי. ברוח דומה כותב "שטוטגארטר צייטונג" (המתנגד לשלטון) ומציין שאין הגרמנים יכולים לראות פרשת אייכמן כמחוסלת, דווקא מפני שהמשפט הוכיח כיצד הפך המשטר הנאצי טפוסים יום-יומיים רבים לאנשים כאייכמן. על השאלה האם הגרמנים הכירו בכך והסיקו המסקנות המתאימות, מוסיף עתון זה, טרם הוכרע פסה"ד.

2/..

הדיעה שאין פסה"ד מאפשר כפרת עוונותיהם של כל הגרמנים מסכם "פרנקפורטר אלגמיינה" באמרו כי איש מהגרמנים שחיו בתקופת הנאצים לא זכאי היה לטעון שלא ידע על הנעשה וכי עתה, לאחר המשפט, איננו יכול עוד לטעון כך. בצטטו דברי נשיאה הראשון של הקהיליה הפדראלית, פרופ' הויס, מצהיר עתון זה: "בושה זו לא יסיר איש מעלינו".

כידוע בשלחו כל הקטעים הנוגעים לשלב זה של המשפט לתפוצה שהונהגה בראשיתו, ואף במשיך להמציא העתקי חומר נוסף בעל משמעות עקרונית. השבוע עוסק "שפיגל" בהרחבה בגורל אייכמן, אך עיקר הדגש, לפי אופיו של העתון, על שאלת הוצאתו להורג, ואין בחומר זה כדי לשנות דבר מגישתה המעמיקה יותר של העתונות היומית בשאלות העקרוניות של הצדקת פסה"ד ואשמת הגרמנים כאומה.

ב ב ר כ ה,

צבי ברוש

העתק: ד"ר פ. א. שנער
מר ל. סביר
הסברה

צב/דפ